

Egy film(terv) krónikája

Jankovics Marcellt Fejes Imre kérdezi

Jankovics Marcell, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett Kossuth- és Balázs Béla-díjas magyar rajzfilmrendező, grafikus, könyvillusztrátor, művelődéstörténész, író, kultúrpolitikus új könyvvel jelentkezett. A Cannes-i Arany Pálma-díjas és Oscarra jelölt rajzfilmrendező egy abbamaradt film krónikáját meséli el új könyvében.

Egyedülálló könyv született. Egy meg nem valósult rajzfilmsorozat és annak tervei vannak a könyvben, rendezői instrukciókkal, és a Biblia vonatkozó részeivel. Arra kértek, hogy rajzfilmben mutassam be a Bibliát, de a sorozatból végül csak egy rész és egy előzetes készült el. E kötet különleges lehet a filmrajongók számára is és azoknak is, akik szeretnék megismerni a Bibliát, illetve ennek első részét. Magyarországon még nem jelent meg olyan könyv, ami egy tervben lévő filmről szólna. Nos, a film terv maradt, de a tervből most született egy könyv, ami bemutatja a rajzokat és DVD mellékleten megtekinthető az elkészült két rész. A '80as években kerültem kapcsolatba néhány producerrel, akik a Bibliát szerették volna rajzfilmben feldolgozni. Sajnos sem elég pénz, sem elég idő nem állt a rendelkezésre, hogy feldolgozzuk a történetet, de egy 26 perces epizód elkészült. Ezt soha nem vetítette tv csatorna, viszont a könyv mellékletként megtekinthető. A kiadó, illetve Kácsor Lóránt szerkesztő találománya ez a könyv, én személyesen nem is számítottam arra, hogy valaha megjelenik, de nagyon megörültem a lehetőségnek, hiszen úgy gondolom, hogy ez fontos kultúrtörténeti darab és ebben a lenyomatban megmaradhat az utóknak.

Mikor kezdett el dolgozni a filmen illetve a könyvben is megtalálható forgatókönyvön?

Már a nyolcvanas évek elején elkezdtem a figurák és a film megalkotását de végül a film kicsit különbözik attól, amit én a forgatókönyvben megálmodtam. A megrendelő feltűnő „fagyaltszínű” verziót szeretett volna viszont látni a vásznon, én pedig drámai, komor illusztrációkkal, vázlatokkal készültem.

De végül elkészült az első rész.

'89-ben megcsináltam az első részt, de sajnálatos módon teljesen elhalt a kezdeményezés, a producerek visszakoztak, így nem valósult meg az általam 26x26 perces részre tervezett sorozat.

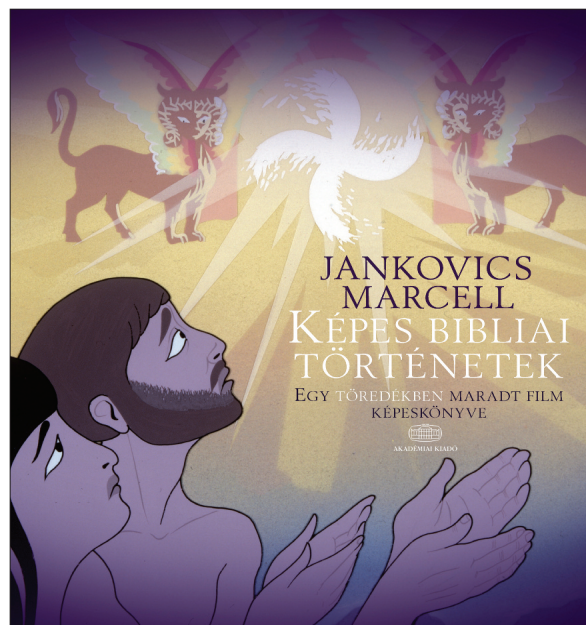
Mennyire tükrözi az ön felfogását a film és a könyv?

Ez nem a Biblia, hanem az én Bibliám, az én értelmezésem, persze, ugyanakkor Biblia is, hiszen annak a szövegei vannak benne. Biztos vagyok abban, hogy nem felhőtlenül örül mindenki annak, ahogy én ábrázolom a Szentírást, de mivel engem kértek fel erre a feladat-

ra, megpróbáltam létrehozni egy nagyszabású, érdekes filmsorozatot, aminek több mint töredék munkája jelenik meg ebben a könyvben.

Kiknek szánja a könyvet?

A szakmai olvasóknak is hasznos lehet a könyv, vagy olyanoknak, akik rendszeresen, az ismeretterjesztő műfajok határait súrolva, követik az én munkásságomat. De pusztán azoknak is érdekes lehet, akik a hagyományos rajzfilmkészítési technikák után érdeklődnek. Megkért a kiadó, hogy írjam meg a rajzfilm gyártási folyamatát is, hiszen sokan nem tudják, hogyan készült régen a rajzfilm, amely a filmkészítés egyik legnehezebb műfaja volt. Minden mozdulat külön cell lapokra került, többen dolgoztak egy-egy mozdulaton, jeleneten. Ma már minden számítógépesítve van, így ez a technika, hála ennek a könyvnek, megismerhető és később akár kutatható is lesz. De a könyv más miatt is érdekes, a maga nemében unikális, hiszen az illusztrációk mellett benne vannak az általam adaptált Biblia-szövegek, valamint a rendezői instrukciók is.

Miért pont Önt kérték fel a Biblia megfilmesítésére?

A téma maga engem is nagyon izgat, hiszen egyházi iskolába jártam, úgy nevelkedtem, hogy a Biblia a mindennapok kiegészítője volt. Később, öt éven keresztül tartottam egy előadás-sorozatot kifejezetten a Bibliáról, felolvastam fejezeteket, majd kommentárokat fűztem hozzájuk.

Az Ön korábbi könyvei közül jó néhány kifejezetten a jelképekről szól. Ez ebben a könyvben is megjelenik?

Írok róluk, és a képes forgatókönyvben lehet megismerni, hogy valamit hogyan fogok fel. Lényegesnek tartom azt is, amiért a sorozat készült volna. Például az átlag múzeum látogatónak is legyenek képei egy olyan régi Bibliáról, amelynek alapján segédeszközök nélkül is azonosítani tudjon egy bibliai tárgyú alkotást, ha egy festményt vagy egy szobrot, netán egy szárnyasoltárt néz. A film eredetileg gyerekeknek készült volna, de bármely korosztály megtalálta volna a pontosan őt érdeklő részeket. Csak egy jelképrendszert említek: a Bibliában 12 pártiárka, 12 apostol szerepel, ahogy 12 állatövi jegy van, akárcsak 12 hónap. Érdekes összefüggések.

Miben más Jankovics Marcell rajztechnikája, mint más rendezőké?

Ez nem technikai megközelítés, hanem egy érzelmi viszonyulás a tárgyhoz. Elsősorban én is gyerekeknek készítettem a filmjeimet, de mindig azt vágták a fejemhez, hogy azok a felnőtteknek szólnak. Pedig tényleg gyerekeknek készítettem azokat, ők jól is fogadták, de a már előismeretekkel rendelkező felnőttekben sok kérdés, kérdőjel felmerült, hogy miért ilyen vagy olyan az az alkotás. Mindig témától teszem függővé, hogy milyen legyen a mű.

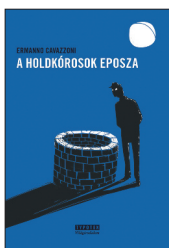
Mennyit változott a forgatókönyvhöz képest az elkészült film?

Színessé vált. Az alapelgondolásom ugyan más volt, de ez végül is nem baj. Mindez kiderül ebből a könyvből. Az Ószövetség véres, kegyetlen világ, nem sok kedves van benne, most persze lehet, hogy ez valakinek nem tetszik, de ez az én értelmezésem. A végeredmény más lett, hiszen alkalmazkodnom kellett a megrendelőhöz. Mindez ennek a könyvnek a részleteiben megtalálható.

A Typotex

Kiadó
a K16 standon
extra
könyvfesztiváli
kedvezményel várja
a látogatókat!

Világirodalom

Ermanno Cavazzoni
A holdkórosok eposza

Teljesen a történet hatása alá kerültem. Állandó nevetnékem támad, hogy itt minden tettek és gondolatnak jelentést tulajdonítanak. Aztán összeszorul a torkom, mert ha az egészek meg sincs értelme, akkor csak az élet abszurditása marad" – mondta

Federico Fellini, aki e regény alapján készítette el az életművét lezáró „A hold hangja” című filmjét

Imma Monsó
Sosem lehet tudni

A könnyed és Kundera-szerűen filozofikus történet főhőse egy frissen diplomázott fiatalember, aki átlagosnak nem nevezhető módon tervezi a jövőjét... De egy különös véletlen folytán egy borosüvegre bukkan, melyen a következő felirat áll: „akik e borból kortyolnak, átmenetileg helyet cserélhetnek egymás elméjében”, és ezután a tervezhetőségnek befellegzett.

Eva Baronsky
Mozart felébred

1791. december 5. éjszakáján minden idők egyik legzseniálisabb zeneszerzője az ágyában haladoklik, és élete utolsó művét nem tudja már befejezni... Másnap idegen emberek közt, idegen helyen, furcsa ruhákba öltöztetve ébred. Sajnos nem indul jól

a napja, nem találja se a helyét, se az idejét. Lehet, hogy ez a pokol tornáca, de az is lehet, hogy a paradicsom?...

Tomás Zmeskal
Az ékirásos szerelmeslevél

A történelmi családregény Csehszlovákiából indul és a mai Csehországba vezet, mozaik-szerűen épül fel, más időszakok és távoli helyek tűnnek fel, megismerjük Josef és Kveta szerelmét, házasságát, ott állunk lányuk esküvőjén, és végül az a bizonyos, ékirással írott szerelmeslevél is megtalálja az olvasóját.

Jan Gruel
Test és elme

Ezek a történetek mind-azokhoz szólnak, akiknek van testük, vagy fontolóra vették már, hogy szert tesznek egyre. Akiknek van egy olyan érzésük, hogy a macskájuk birtokba vette őket, vagy épp magukra akarják öltetni egy titkos ügynök vagy egy gödrös állú, férfi szexszimbólum bőrét... Egy novellafüzér a testről és a benne élő elméről.

David Szalay
Az ártatlanság

Lehetséges a zsarnokságban ártatlanság? Ahol zsarnokság van, ott zsarnokság van, ahogy az Urál lábánál fekvő zárt városban, Szverdlovskban is. A főszereplő Alekszandr – a fogoly és egyben foglár – az állambiztonságnak dolgozik... A magyar származású fiatal angol szerző háborzongatóan hű képet fest a sztalinizmus természetéről.

Science fiction

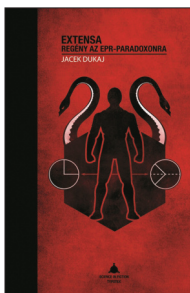

Harald Voetmann
Plinius szerint a világ

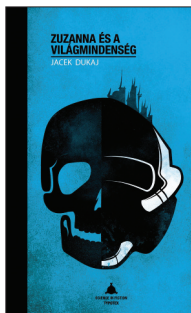
Plinius is ember volt: folyton vérzett az orra, asztmás is volt, meg túlsúlyos, de persze több-kötetes munkájában ragyogóan térképezte fel és nevezte nevén a természet minden jelenségét... A Római Birodalom is civilizált volt a maga módján. Akkoriban viszont az számított látványosságnak, ha a lehető legrövidebb idő alatt mérszároltak le egy farka vadállatot...

Jacek Dukaj
Extensa

Az Einstein–Podolsky–Rosen-paradoxon szerint az elemi részecskék hatással vannak egymásra, még több száz fényévi távolságból is. A történet mesélője a távoli jövőben, a Föld utolsó, még lakható szegletében éli békés életét. Ám felnöve lassanként ráébred, hogy bolygónkon, a teljes univerzummal egyetemben egy magassabb rendű civilizáció képviselői uralkodnak.

Jacek Dukaj
Zuzanna és a világmindenség

A főhősnő a tizenhét éves Zuzanna Klajn, aki békében és a kényelem-ben él, amíg egy napon kap egy „csomagot a síron túlról”, régen elhunyt apja örökségéért. A megörökölt dolgok és a kapott információk mind azt sejtetik, hogy az apja nem halt meg, hanem eltűnt,

és ennek köze van annak a tudományos intézetnek a titokzatos tevékenységéhez, amelynek apja dolgozott.

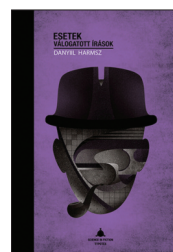
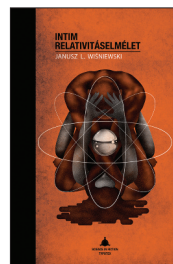

Ignacy Karpowicz
Égiek és földiek

Vegyünk egy csipet Bulgakovot, egy lehetetlenségi Rabelais-t és egy egészséges adag Kunderát, máris közelebb kerültünk Karpowicz-hoz. A dolgok egyáltalán nem mennek valami fényesen a földön. Az emberek már rég elvesztették a sorsuk jobbra fordulása-ba vetett reményüket. De egyszer csak az Istenek a tettek mezejére lépnek. Földre szállnak.

Janusz Leon Wisniewski
Intim relativitáselmélet

Az emberi lélek legintimebb mélységeiről szólnak e történetek, az érző emberről, s egyszerre meglepő kapcsolatok tárulnak fel a biológia, a vegyészet és a pszichológia között. Mennyire kell a házassághoz a nitrogén-oxid? Mitől érez megkönyebbülést a férfi az első szerelmi vallomása után? Milyen hatással van a T4-limfocita a szerelemre?

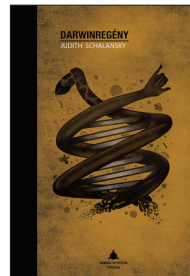

Danyil Harmsz
Esetek
Válogatott írások

Harmsz szövegei olyan időben születtek, amikor a világ különösen értelmetlenné és ellenségesnek tűnt, amikor a realitás maga vált abszurdá. Elméleteket gyártott, hogy megfogalmazza, mi az értelmetlenség, a semmi, a nulla, a végtelen. Az abszurd az abszurd valóság egyetlen adekvát kifejezési formája.

Judith Schalszky
Darwinregény

Milyen gyakran követelték már, hogy szülessék meg végre a fordulat regénye, amely az „endékás” múltat a történelemkönyvek megállapításait meghaladva magyarázza meg. Sok író próbálta megírni ezt a könyvet, vannak azonban olyan szerzők, akik tartózkodnak az ilyesfajta igazságkereséstől, akiket a történetek érdekelnék.

Levent Mete
Rika agyában

A regény a tudat ragyogó fénye és a tudatalatti homályos alagútjai közötti utazás kalandját kínálja. A török szerző a lélek mélységei elé tart tükröt ezzel a regényével. Sajátos nézőpontból: egy gimnazistalány agyából elemzi az egyéni és társadalmi erőszak hatásait.

Ignacy Karpowicz
Csoda

„Rómeó meghal, Júlia életben marad. Miért is ne lehetne ez egy csodálatos szerelem kezdete? Történelem néha csodák. Ha nem az életben, akkor a halál után.”

Női zsebatlasz

Sylwia Chutnik

Fordította: Mihályi Zsuzsa
ISBN: 978-963-2798-40-0
Sorozat: Typotex Világirodalom
Oldalszám 193 oldal
Ár: 2490 Ft

A varsói bérház négy lakója köré felfűzött történetekre tekinthetünk akár regényként, akár egyedi Varsó-útikönyvként, akár egy megalkuvások nélküli, a nagyváros legszegényebb

rétegét megvizsgáló feminista tanulmányként. A fejezetek elején ismeretlennek hitt női archetipusokat mutat be a szerző (bazárosok, összekötők, utánzatok, kis hercegnők), majd ezt követően egy-egy általa kiválasztott és megformált „példánnyá” fókuszál. A szereplők nőisége széles spektrumot fog át: a generációs különbségek elemi eszközén túl még a nemek közti átfedés is megjelenik egy elnőiesedett férfi személyében. A szerző hol természetfilmes szenvtelenséggel, hol a hétköznapi tragédiák iránti megértéssel teli szeretettel mutatja be a tipikusnak tekinthető bérház és az utca ökoszisztémáját a maga rendező elveivel és az őshonos fajokkal egyetemben.

Sylwia Chutnik (1979) író, újságíró és idegenvezető. Egyedülálló idegenvezetőit Varsó jeles nőalakjainak történeteire fűzi fel. Íróként *Női zsebatlasz* című regényével rendkívül sikeresen debütált, 2008-ban elnyerte a neves Paszport Polityki irodalmi díjat, és a 2009-es Nike-díjra is jelölték. A könyv azóta számos nyelven, többek között németül és oroszul is megjelent.

Bemutató: 2015.04.25. Szombat 14.00 Supka Céza terem

Kokoschka babája

Afonso Cruz

Fordította: Bense Mónika
ISBN: 978-963-2794-07-5
Sorozat: Typotex Világirodalom
Oldalszám: 285 oldal
Ár: 2490 Ft

Oskar Kokoschka, a festő annyira bele volt bolondulva Alma Mahlerba, hogy amikor véget ért a kapcsolatuk, készítetett egy élethű babát, amely szerelme minden egyes részletét hűen lemásolta.

A bábkészítőnek írt levelébe, amelyet a babához mellékel, és amelyet pontos leírással ellátott rajzok kíséret, még azt is belevette, hogy a bórnek mely ráncait tartja nélkülözhetetlenek. Kokoschka, aki nem akarta véka alá rejtteni a szenvedélyét, a városban sétálgatott a babával, eljárt vele az operába. Egy nap aztán elege lett belőle, a fejéhez vágott egy üveg vörösbort, és a baba a szemébe került. És innentől kezdve sok ember sorsában töltött be létfontosságú szerepet, olyan emberek életében, akik túléltek a második világháborúban a Drezdára hullott négyezer tonna bombát. Afonso Cruz (1971) sokoldalú figura: nem csak író, hanem kiváló grafikus és közismert zenész is egyben. Könyveit saját alkotásai díszítik, de számtalan mesekönyvet is illusztrált már, és ezen kívül még animációs filmeket is rendez. A bluesos, swinges dalokat játszó The Soaked Lamb nevű zenekarban gitározik, bendzsózik, ukulelézik, vagy ha kell, hál énekel. Írói karrierje 2008-ban indult az *Isten húsa* (A Carne de Deus) című regényével. Nagyon termékeny alkotó, írásaival számos portugál díjat nyert már. Legjelentősebb nemzetközi sikere, hogy a *Kokoschka babája* 2012-ben elnyerte az Európai Unió irodalmi díját.

Bemutató: 2015.04.24. Péntek 17.30 Márai Sándor terem (zenés műsor)

Az élet pénteken kezdődik

Ioana Pârvulescu

Fordította: Koszta Gabriella
ISBN: 978-963-2798-41-7
Sorozat: Typotex Világirodalom
Oldalszám: 324 oldal
Ár: 3200 Ft

Egy öntudatlan ember fekszik Bukarest külterületén. Senki sem ismeri a különös idegent, ezért aztán mindenféle híresztelések terjednek el. Bűnöző? Nemzetközileg körözött szélhámos?

Vagy csak egyszerűen őrült? A különböző szereplők egymásba fonódó történeteiből végül nem is a titokzatos alakról tudunk meg többet, hanem a kötet igazi főszereplőjéről: a századforduló Bukarestjéről. A regény ugyanis 1897 utolsó 13 napját beszéli el, és egy, minden szereplőt bemutató, drámai utolsó jelenettel zárul, ahol az óév búcsúztatásaképpen betekintést kapunk a szereplők jövőképebe – a mi jelenünkbe. Így gondolja ezt Dan Creu, alias Dan Kretzu, korunk újságírója is, aki rejtélyes módon csöppent vissza a múltba. Ebbe a kivételes és elragadó korba kalauzolja az olvasót a regény - amely egyúttal Pârvulescu első szépirodalmi munkája. És bár épp csak egy futó pillantást vethetünk erre a csaknem elfeledett világra, arra ennyi is elég, hogy felismerjük, mennyire más és mégis mennyire hasonló a miénkhez.

„Meghívtak, hogy kezdjem az 1998-as évet – nicsak, milyen butaságot írtam, és milyen furán néz ki! 1898, természetesen”.

Ioana Pârvulescu (1960) 1983-ban diplomázott a Bukaresti Egyetem Bölcsészettudományi Karán, ahol ma már modern irodalmat oktat. Számos, több kiadást megélt esszékötet szerzője, melyekben a 19. századdal és Bukarest történelmével is foglalkozik. Szépiróként *Az élet pénteken kezdődik* című regényével debütált, melyben a kor szakértőjeként biztos kézzel és finom érzékenységgel jeleníti meg a 19. század végének Bukarestjét. A könyv 2013-ban elnyerte az Európai Unió Irodalmi Díját.

Bemutató: 2015.04.25 Péntek 12.00 Románia stand

Szülőkről és gyermekekről

Emil Hakl

Fordította: Stanek-Csoma Borbála
ISBN: 978-963-2794-14-3
Sorozat: Typotex Világirodalom
Oldalszám: 186 oldal
Ár: 2500 Ft

Prága, augusztusi kora este, kocsmából ki, kocsmába be – a megszokott hrabali idill. Legalábbis első pillantásra. A 72 éves apa és 42 éves fia kocsmatúrája nem csak Prágán vezet végig, hanem kettejük történetén is. A könyv teljes egészét

kitevő dialógusuk, az egymásnak mesélt anekdoták roppant szórakoztatóvá teszik a művet. Szó van világháborús repülőgépekről, nőkről, a gyermekkor elveszett és az apa elmúlt fiatal korának emlékeiről, de még a Kurszkról, az orosz atom-tengeralattjáróról is. A fiúból előtörő érzelmek különös élményeket hoznak a felszínre. Ezek a „bevillanások” fontos szerepet kapnak a könyvben és mélységet adnak a történetnek, de egyben mulatságosak is, mint amikor a fiú egy gyerekkorában tönkretett dolog miatt magyarázkodik az apának negyven évvel a történetek után. Mind a történet földhözragadsága, mind sajátos intimitása révén mindenki a saját szülő-gyermek emlékei és beszélgetései közepén találhatja magát. Hakl egészen különleges módon festi elénk két generáció portréját.

A prágai születésű író, Emil Hakl, akit hazájában napjaink Hašekjaként emlegetnek, diplomáját a Jaroslav Jezek Konzervatóriumban szerezte meg, majd 1981-ig mint hangszerelő, könyvtáros, raktáros és benzinkút mérnök dolgozott. Két regényével is megnyerte a rangos Magnesia Litera díj próza kategóriáját. Az elsőt éppen a *Szülőkről és gyermekekről* címmel, melyből Vladimír Michálek rendezte készített filmet, Csehországban *Amerika* című Kafka-adaptációjával szerzett hírnevet.